

Yeni İnsan Yayınevi
Eğitim Serisi

Arife Tamer

1961 yılında Sivas'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ankara'da tamamladı. 1984 yılında Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji bölümünden mezun oldu. Milli Eğitim Bakanlığında psikolog olarak çalıştı ve 2006 yılında emekli oldu. 2017 yılında Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Disiplinlerarası Aile Danışmanlığı AnaBilim dalından yüksek lisans derecesini aldı. Yüksek lisans bitirme projesinde "Yaşam Döngüsü Perspektifinden Aldatma Olgusunun Aile Üzerindeki Etkileri" konusunu çalışmıştır. Tamer, uzun yıllar psikolog ve profesyonel tiyatro oyuncusu olarak iki mesleği birlikte yürütmüştür. Halen AC Psikoloji Eğitim ve Danışmanlık Merkezinde uzman psikolog ve eğitmen olarak çalışmaya devam etmektedir.

Veli Duyan

1965 yılında Antalya'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini aynı kentte tamamladı. 1987 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulundan mezun oldu. 1992 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalından yüksek lisans derecesini ve 1997 yılında da doktora derecesini aldı. 1998 yılında yardımcı doçent, 2002 yılında doçent ve 2008 yılında profesör olan Duyan'ın Tıbbi Sosyal Hizmet, Gruplarla Sosyal Hizmet, Sosyal Hizmeti Tanımak ve Anlamak, Prefabrik Konutlarda Depremzede Olmak, Sosyal Hizmet, İntihar ve İntiharı Önleme, İntihar ve İntihar Girişimi, Dünü, Bugünü, Yarınıyla İnsanı Anlamak, Madde Bağımlılığı ve Aile, Sosyal hizmete Giriş, Suça Sürüklenen Çocuk ve Gençler, Engelli Ailesinde Şiddet gibi kitaplarının yanı sıra gerek ulusal gerekse uluslararası alanda sağlığın psiko-sosyal boyutu, cinsellik ve cinsel tutumlar ile sokak çocukları, görme engelliler ve HIV/AIDS'le yaşayan bireylere yönelik çok sayıda çalışması bulunmaktadır. Prof. Dr. Veli Duyan Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi/Enstitüsü Sosyal Hizmet Bölümü/Anabilim Dalı Başkanlığının yanı sıra Disiplinlerarası Aile Danışmanlığı Anabilim Dalı Başkanlığı'nı yürütmekte olup sosyal hizmet müdahalesi, sağlığın psiko-sosyal boyutu, HIV/AIDS, engellilik, çocuk ve gençlik refahı, cinsellik ve cinselliğe yönelik tutumlar ve aile danışmanlığı konularında akademik çalışmalarını sürdürmektedir.

Benim Kocam Yapmaz

Arife Tamer - Veli Duyan

Yeni İnsan Yayınevi -291
Eğitim Serisi - 54
Benim Kocam Yapmaz
Arife Tamer - Veli Duyan
I. Baskı, İstanbul, Nisan 2021
ISBN: 978-605-7764-82-9
Genel Yayın Yönetmeni: Aytaç Timur
Editör: Akif Pamuk
Editör Yardımcısı: Cemile Atlı
Dizgi: İrem Derya
Kapak Tasarımı: Sadegül Demir
Sertifika No: 12186

©Tohum Yayıncılık Turizm Reklam ve Sağlık Hizm. San. Tic. Ltd. Şti. 2021
İçerenköy Mah. Deđirmenyolu Sokak Kutay İş Merkezi B Blok No:18/2
Ataşehir/İstanbul
Tel:(0 216) 489 84 08

Tüm hakları saklıdır. Yayıncının yazılı izni olmaksızın, tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, hiçbir yolla çoğaltılamaz.

www.yeniinsanyayinevi.com
yeniinsanyayinevi@gmail.com
newhumanpublisher@yahoo.com
[facebook/yeniinsanyayinevi](https://facebook.com/yeniinsanyayinevi)
[instagram/yeniinsanyayinevi](https://instagram.com/yeniinsanyayinevi)
twitter.com/yeninsanyayin

Baskı: Asya Basım Yayın Sanayi Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli -Bağcılar -İSTANBUL
Sertifika No: 36150

Benim Kocam Yapmaz

Arife Tamer - Veli Duyan

YENİİNSAN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	9
GİRİŞ	11
İNSAN GELİŞİMİ	16
EVLİLİK	30
AİLE	32
ALDATMA	39
ALDATILAN KADINLAR	49
Aşk Evliliği	49
Evlilik Öyküleri	50
Kadınlara Göre Aldatma Nedir? "	52
Aldatma Öncesi: <i>"Başıma gelirse boşanırım!"</i>	56
Aldatma Sonrası: <i>"İkinci bir şans verme"</i>	58
Aldatma Olgusu Hakkında Eşler arası İletişim:	
<i>"Bir insan aldatmaz."</i>	60
Aldatma Öyküsü: <i>"Gönül anladı, akıl kabul etmedi."</i>	63
Aldatma Türü: <i>"Evim kullanılmış, ruhum kullanılmış, fiziğim kullanılmış."</i>	70
Aldatma Türünün Kişi Üzerindeki Etkisi	72
Çoklu Aldatma Olgusu:	
<i>"Bu aldatılma denilen şeyden kaçılmıyor herhalde."</i>	74
Aldatma Nedenleri: <i>"Heyecan bitiyor yani heyecan istiyorlar."</i>	77
Aldatmada Risk Faktörleri	79
Aldatmanın Aile Üzerindeki Etkileri	84
Aldatmanın Aldatılan Eş Üzerindeki Etkisi	84

Fiziksel Gelişim Alanı	85
Öz-bakım	87
Duyular	89
Cinsellik	89
Olay Öncesi Cinsellik	89
Olay Sonrası Cinsellik	92
Bilişsel Gelişim Alanı	94
Duyuşsal Gelişim Alanı	98
Bağ İlişkisi	100
Sosyal Gelişim Alanı	102
Bağlanma	104
Tinsel Gelişim Alanı	106
Aldatılmayı Öğrenme Şekli	110
Aldatılmayı Öğrenme Şeklinin Kişi Üzerindeki Etkisi	113
Aldatmanın Çocuklar Üzerindeki Etkisi	115
Aldatılan Eşin Görüşünden Aldatmanın	
Aldatan Eş Üzerindeki Etkisi	118
Aldatmanın Kök Aileler Üzerindeki Etkisi	120
Aldatmanın Aldatılan Eşin Kök Ailesi Üzerindeki Etkisi	120
Aldatmanın Aldatan Eşin Kök Ailesi Üzerindeki Etkisi	123
Kök Ailelerde Bilinen Aldatma Öyküsü	125
Siz Olsanız Aldatır Mısınız?	128
Aldatma Olgusunun Sonuçları- Kazanç ve Kayıplar	131
Aldatılan Kişinin Kazanç ve Kayıpları	131
Çocuklar Açısından Kazanç ve Kayıplar	134
Aldatan Eşin Kazanç ve Kayıpları	135
Evliliği Devam Ettirme Nedenleri	137
Aileyi Bir Arada Tutan Bağ	139
Ailenin Şimdiki Durumu	140
Aldatma Sonrası Psikolojik Destek	145
TARTIŞMA	151
SONUÇ YERİNE	159
ÖNERİLER	161

ÖNSÖZ

İnsanlar, fizyolojik ve psikolojik açıdan yeterli olgunluğa ulaştıklarında, yetiştikleri aileden ayrı, kendileri için yeni ve karşı cinsle sürdürecekleri ortak bir yaşama adım atmaktadır. Bir kadın ve bir erkek, yaşamlarını birlikte sürdürmek amacıyla, toplumsal yaşamda kabul gören evlilik bağıyla, birbirine bağlanmaktadır. Böylece, bir yaşam boyu sürmesini arzu ettikleri, bir yaşam döngüsünün içerisinde birlikte girmektedirler. Evlilik bağıyla kurulan ilişkide, kadın ve erkek, aile yaşantısı yoluyla, aile içi dinamiklerini, eşlerin birbirlerinden beklentilerini, sorumluluklarını, rollerini ve gelecekle ilgili hedeflerini gerçekleştirmektedirler.

Aile kendi fonksiyonelliğini yerine getirirken, beklenmedik yaşam olaylarıyla karşılaşmaktadır. Bazı yaşam olayları aile sisteminin dengesini bozarak, aile üyeleri için beklenmedik bir yaşam krizine neden olmakta ve bu yeni istenmeyen durum, aile içi dinamiklere farklı boyutlar kazandırarak, ailenin işlevlerini etkilemektedir. Aldatma olgusu sonuçları itibariyle aile üyelerinin duygu, düşünce ve davranışlarında tepkisel birtakım değişikliklere neden olmaktadır. Bu yaşam deneyimi, aile bütünlüğünü, aile fonksiyonlarını ve özellikle de iletişim ve etkileşim sürecini olumsuz olarak etkileyebilmektedir.

Bu kitap, yaşam döngüsü perspektifinden aldatma olgusunun, aldatılan eş, aldatan eş, çocuklar ve kök aileler; dolayısıyla alt ve üst aile sistemi üzerindeki etkilerini belirleme isteğinin bir sonucudur.

Kitabın ilk bölümünde gelişim kuramı çerçevesinden gelişim

kavramı ele alınarak, bireyin gelişim dönemleri, bireyin gelişim görevleri, hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmada, aile bağlamı kapsamında; evlilik, aile, ailenin işlevselliği, sağlıklı ailenin işlevleri ve aile yaşam döngüsü konuları açıklanmıştır. Çalışmanın ana konusu olan aldatma olgusunun literatürdeki tanımı, nedenleri, aldatmada risk faktörleri ve aileye etkileri üzerinde durulmuştur. Kitabın ilerleyen kısmında aldatma olgusuyla karşılaşan kadınların gözünden, aile üyelerinin olay sonrası gösterdiği tepkiler ve ortaya çıkan sonuçlar, aile yaşam döngüsü bağlamında ele alınmıştır.

Bu kitap, 2017 yılında Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Disiplinlerarası Aile Danışmanlığı Anabilim Dalında hazırlanan “Yaşam Döngüsü Perspektifinden Aldatma Olgusunun Aile Üzerindeki Etkileri” isimli yüksek lisans bitirme projesinin yeniden düzenlenmiş halini içermektedir.

Bu kitabın ortaya çıkmasında değerli katkılarını sunan 8 cesur kadına, içtenlikleri ve çok özel yaşantılarını bizimle paylaştıkları için teşekkür ederiz.

Arife Tamer
Veli Duyan
Ankara, 2017

GİRİŞ

Aldatma, günlük yaşamda, sık sık etrafımızda anlatıla gelen, sanata, edebiyata konu olan, medya aracılığı ile örneklerini duyduğumuz ve bazen de yakın çevremizde gerçek yaşantılarına rastladığımız toplumsal bir olgudur. Aldatma olgusu, sonuçları itibarı ile kişileri, kişilerin ait oldukları ailenin bütünlüğünü ve sağlıklı aile yapısını olumsuz etkileyen bir yaşam deneyimidir.

Aldatma olgusunu araştırmacılar, sonuçları bakımından çeşitli şekillerde tanımlamaya çalışmışlardır. Aldatma evlilik sınırlarının bir çeşit ihlalidir (Levine, 2005). İster açıkça var olan ister kuşkulanan bir durum olsun, ilişki içerisinde verilen sözlerin bozulması ve hayallerin yıkılması anlamına gelmektedir (Bischoff, 2003). Aldatma, boşanma ve evlilik hayatını olumsuz olarak etkileyen nedenler arasında önemli bir yere sahiptir (Levine, 2005; Hatamy, Fathi, Gorji, Esmaily, 2011). Her aldatma, boşanma ile sonuçlanmasa da aile ve evlilik ilişkisini etkilemektedir. Evli çift için bu etki, olumsuz ve acı verici olmaktadır (Blow, 2005).

Aldatma olgusu, eş ilişkisinde ve ailede yaşanan önemli bir sorun olmasına karşılık, konuyla ilgili çalışmaların sayısı yeterli değildir ve bu nedenle aldatma yeterli boyutta anlaşılammış bir kavramdır (Atkins ve ark., 2001). Toplumsal yaşamda aldatmanın ahlaki yönü ve aldatmanın çekirdek ailede mahrem bir konu olarak değerlendirilmesinden dolayı, üzerinde çalışılması ve hakkında bilgi edinilmesinin kolay olmadığı ve bu nedenle yapılan çalış-

ma sayısının oldukça kısıtlı olduğu söylenebilir (Kantarcı, 2009).

Günümüzde aldatma, aile işlevselliğini olumsuz etkileyen bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireyin yaşam döngüsü perspektifinden aldatma olgusunun, aile yaşam döngüsü içerisinde daha iyi anlaşılabilceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Doğası

Aldatma ve evlilik dışı ilişkiler üzerine yapılan çalışmaların, en önemli sorunu konunun mahremiyetidir. Bu çalışmada, aldatma olgusunun aileyi nasıl etkilediği araştırılmaktadır. Aldatma olgusunun kültürel, toplumsal değerler açısından kabul görmemesi ve kişiler açısından, yaşanan olayın çok özel oluşu nedeniyle, bu tür ilişki yaşayanlar çalışmaya katılmak istememektedir. Çalışmada hedeflenen tüm aile üyelerinin kendi yaşantılarını aktarmalarıdır. Büyük olasılıkla, araştırmanın örneklem grubu eşlerinden habersiz, bu çalışmaya katılmışlardır. Araştırmanın ön görüşmesinde, araştırmacının katılımcıların eşleriyle görüşme talebi karşılık bulmamıştır. Bu nedenle, olayı sadece aldatılan yani mağdur eş üzerinden değerlendirmek zorunlu hale gelmiştir. Dolayısıyla seçilen örneklem grubu, yanlı olacağı için, çalışmanın bulgulara genellenebilirliğini sınırlamaktadır. Bu katılımcı sorunu ile başa çıkmanın bir yolu varsayımsal senaryolar yoluyla kişisel algıları kullanmaktır. Ancak bu tür çalışmaların yetersizliği de gerçekte bir ilişki yaşamış kişilerin deneyimleri hakkında çok az bilgi vermesidir. Dolayısıyla evlilik dışı ilişkide bulunmuş kişilerden oluşan bir örnekleme çalışmaya gereksinim duyulmaktadır.

Kitapta aldatılma olgusuyla karşılaşmış çeşitli yaş gruplarındaki eğitimli ve kariyer sahibi sekiz kadınla görüşmeler aktarılmıştır. Bu çalışmaya gönüllü katkıda bulunan sekiz kadın, olgu hakkındaki deneyimlerini bütün çıplaklığıyla paylaşmışlardır.

Araştırmada, kişinin gelişim alanları göz önünde bulundurulurken, aldatma olgusunun aile yaşamında nasıl yer tuttuğu, evlilik ilişkisinin başlangıcı, evlilik ve aldatma öyküsü, aldatma sonrası yaşanan önemli yaşam olayları ve öznel deneyimlerin, diğer aile üyelerinin yaşantılarıyla kesişme noktalarını anlayabilmek için, yaşam öyküsü yöntemi kullanılmıştır.

Bu çalışmada, evlilik ilişkisinin kurulmasından itibaren evlilik öyküsü çerçevesinde yaşanan aldatma sorunlarının ve bireyin gelişim alanlarının ve aile üyelerinin nasıl etkilendiği ile ilgili soruların yer aldığı, yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturularak, derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır.

Bu çalışmada, araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan veriler, araştırmacı tarafından değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen verilerin yorumlanmasında, betimsel analiz kullanılmıştır. Literatür taranarak, görüşmelerden önce saptanan temalar, araştırmacının amacına uygun biçimde ana hatlarıyla belirlenmiştir. Görüşmeler tamamlandıktan sonra tema başlıkları yeniden gözden geçirilmiş ve görüşmelerin kapsamına göre tekrar düzenleme yapılmıştır. Verilerin analizi sürecinde, öncelikle görüşmede alınan ses kayıtları yazıya aktarılmıştır. Kadınlarla gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen veriler, yazıya döküldükten sonra, ses kayıt dökümleri araştırmacının amacına uygun bir şekilde özet sayılabilecek kavramlarla eşleştirilen temalar gruplanmıştır. Literatür taraması sonucu, elde edilen bilgilerden yola çıkılarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulmuş ve veriler tanımlanarak gerekli yerlerden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

Araştırma Etiği

Aldatma konusunun mahremiyeti nedeniyle, alanda sınırlı sayıda çalışmanın varlığı göz önüne alındığında, çalışmanın ailenin sağlıklı işlevselliği konusunda literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada, görüşmelerden önce, kişilere bu araştırma kapsamında elde edilen bilgilerin amaç dışında kullanılmayacağı bilgisi verilmiştir. Katılımcıların onayları alınarak, görüşmeler kayıt altına alınmış ve bu görüşme içerikleri kimseyle paylaşılmamıştır. Araştırma konusunun özel bir yaşantı olması ve çalışmaya konu olan, ancak izinleri alınmayan üçüncü kişilerin, özellikle çocukların haklarını saklı tutmak amacıyla, kişi adları, yer adları ve olayların ayrıntıları kullanılmamıştır.

Araştırmacının raporlaştırılması sürecinde, katılımcılara görüşme sırasına göre kod numaraları verilmiş ve kimlikleri gizli tu-

tularak mahremiyet hakları korunmaya çalışılmıştır. Araştırmaya katılan kadınların cümleleri değiştirilmeden, ifade ettikleri şekliyle yazılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmaya gönüllü olarak katkıda bulunan kadınlarla ilgili demografik bilgiler aldatma sonrası medeni durumları ve içinde yer aldıkları gelişim dönemleri aşağıda özetlenmiştir.

Çizelge 2.1. Kadınlar ve Aileleriyle İlgili Demografik Bilgiler

111	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8
Yaş	54	45	52	34	39	48	58	52
Eşin Yaşı	51	45	52	39	39	48	68	55
Eğitim Durumu	Yüksek Lisans	Yüksek Lisans	Üni.	Lise	Üni.	Üni.	Üni.	Üni.
Eşin Eğitimi	Yüksek Lisans	Dokt.	Üni.	Lise	Üni.	Üni.	İlkokul	Lise
Çocuk Sayısı	2	2	1	1	-	1	2	2
Evlilik Süresi	25	17	26	15	4	6	20	30
Olay Zamanı	16. yıl	13.Yıl	15.yıl	13.yıl	3. yıl	3. yıl	15.yıl	19.yıl

Görüşme yapılan kadınların yaşları 34 ve 58 yaş aralığındadır. Ortalama yaş 47'dir. Kadınların yedisi üniversite, biri ise lise mezunudur. Kadınlardan K1, K3 ve K8 emeklidir. K4 ve K7 ev hanımıdır. İki de çalışmamaktadır. K2, K5 ve K6 çalışmaya devam etmektedir.

Görüşme yapılan sekiz kadının tamamı, olayı yaşadıkları ilk aşamada boşanmayı düşünmüş ancak sadece dördü boşanmıştır. Boşanan iki kadın (K3-K6) aldatan eski eşleriyle tekrar evlenmiştir. Biri (K6) çoklu aldatma nedeniyle yeniden boşanmıştır. Ardından (K6), evlilik olmadan uzun süreli bir ilişkiye girmiş, o ilişkide de aldatılmış ve ilişkisini bitirmiştir. (K3) boşanmış ve ikinci kez evlendiği eşinden aldatıldığına dair şüpheleri nedeniyle yeniden boşanmayı düşündüğünü belirtmiştir.

(K5) çocuksuz dönemdeyken, boşanma talebi eşinden geldiği için boşanmış ve yeniden bir başkasıyla evlenmiştir. İkinci evli-

liğinden iki çocuğı vardır. K1-K2-K3-K4-K8'in evlilikleri devam etmektedir. (K2) ve (K8) boşanmaya çocukları nedeniyle henüz hazır olmadıklarını ve bekledikleri bir sürecin sonunda boşanmak istediklerini belirtmişlerdir.

Görüşme yapılan kadınların aldatıldıklarında, yarısının ilk yetişkinlik ve diğeri yarısının orta yetişkinlik yaşam döngüsü evrelerini sürdürdüğü görülmektedir. Carter ve McGoldrick'in (1980), tanımladığı aile yaşam döngüsü evrelerine göre K1-K3-K7-K8 ergen çocuklu aile, K2-K4-K6 küçük çocuklu aile ve K5 (yeni evli çift) çocuksuz birinci boş yuva dönemi içindedir.

İNSAN GELİŞİMİ

Gelişim, bireyin dölleme ile başlayıp yaşam boyu devam eden değişme örüntüsüdür. Gelişim, yaşam boyu, çok boyutlu, çok yönlü, çok disiplinli ve çok esnek değişimlerdir. Bağlamsal olarak gelişim; büyüme, sürdürme ve kaybın düzenlenmesini içeren bir süreç olarak tanımlanabilir. Gelişim çok boyutludur. Kişinin yaşı ne olursa olsun, bedeni, zihni, duyguları ve ilişkileri değişmekte ve birbirini etkilemektedir. Gelişim çok yönlüdür. Yaşam boyunca bazı boyutlar ya da bir boyutun bileşenleri genişler ve diğerleri küçülür. Gelişim esnektir, yani değişme kapasitesine sahiptir.

Gelişim, yaşam boyu bir bağlam ya da bir ortam içinde yer alır. Bu bağlamlar, bireyler gibi değişir. Dünya değişirken, bireyler de değişir. Yaşam boyu değişim; yaşa bağlı etkiler, kuşağa bağlı etkiler ve bireysel yaşam olayları yoluyla kendisini gösterir (Baltes, 2003). Yaşam olayları, bireyin yaşamında önemli etkileri olan sıra dışı olaylardır. Bu olaylar bütün insanların başına gelmez, ancak başa geldiğinde kişiler üzerindeki etkisi farklı olur (Santrock, 2015).

Gelişim Dönemleri

Biyolojik, bilişsel ve sosyo-duygusal süreçlerin karşılıklı etkileşimiyle bireyin yaşam dönemleri ortaya çıkar. Gelişim dönemi bir kişinin yaşamında belirli özelliklerle tanımlanan bir zaman dilimini göstermektedir. Sigmund Freud, Erik Erikson ve Jean Piaget, insan gelişimini evreler halinde inceleyen, önemli gelişim kuram-